

Адаптація елементів нормативно-правового методу у процесі регулювання ринку продукції равликівництва в Україні

Яцун А. Г.¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.06.2023	Економіка	34

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8119147>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У статті детально розглянуто перспективи імплементації елементів нормативно-правового методу регулювання ринку продукції равликівництва в Україні. Доведено, що формування попиту на продукцію равликівництва на світовому ринку визначається зростанням ролі галузі у забезпеченні продовольчої безпеки і поставки на ринок продукції із значним вмістом білка тваринного походження. Обґрунтовано і доведено той факт, що равликів доцільно класифікувати як невід'ємну складову частину галузі тваринництва згідно українського та міжнародного законодавства. Для досягнення сталого розвитку в галузі равликівництва важливим є впровадження спеціалізованих нормативно-правових актів, які враховують особливості виробництва продукції равликівництва і сприятимуть поставці її на ринок. Додатково в статті підкреслено необхідність розробки комплексних програм і стратегій розвитку, поліпшення технологій вирощування та дотримання вимог якості та безпеки в даному секторі національної економіки. Підтримка та розвиток равликівництва сприятимуть розширенню аграрного сектору, створенню нових робочих місць та залученню інвестицій у сільське господарство, створення продукції з доданою вартістю. Важливими аспектами розвитку цієї галузі також є балансоване використання природних ресурсів і збереження біорізноманіття. Уряд, наукові установи, організації та підприємці мають спільно працювати над розвитком ринку продукції равликівництва для забезпечення білковою продукцією населення, досягнення рівня продовольчої безпеки й виходу продукції даної галузі як на внутрішній, так і на зовнішні ринки.

Ключові слова: регулювання, ринок, попит, продукція, равликівництво, нормативна база, конкурентні переваги, тваринництво, нормативно-правовий метод, галузь.

Annotation. The article examines in detail the prospects for the implementation of the elements of the normative-legal method of regulating the market of snail farming products in Ukraine. It has been proven that the formation of demand for snail farming products on the world market is determined by the growth of the industry's role in ensuring food security and the supply to the market of products with a significant content of animal protein. The authors indicate that snails are classified as part of animal husbandry according to Ukrainian and

---

¹ здобувач кафедри глобальної економіки завідувач навчально-наукової лабораторії «AGMEMOD» Національний університет біоресурсів і природокористування України, <https://orcid.org/0000-0001-6864-7036>

international legislation. The implementation of specialized regulatory acts, taking into account the specificities of snail farming, is highlighted as essential for achieving sustainable industry growth. Additionally, the article emphasizes the need for comprehensive development programs and strategies, improvement of cultivation technologies, and adherence to quality and safety requirements. Supporting and developing snail farming will contribute to diversifying the agricultural sector, creating new job opportunities, and attracting investments to the agricultural industry. Balanced utilization of natural resources and preservation of biodiversity are also important aspects of the industry's development. The government, research institutions, agricultural organizations, and entrepreneurs should collaborate to promote snail farming for sustainable national development and ensure food security at both domestic and international levels.

Keywords: regulation, market, demand, products, snail farming, regulatory framework, competitive advantages, animal husbandry, regulatory method, industry.

Вступ

У сучасний період розвиток ринку продукції равликівництва набуває все більшої актуальності як перспективна та важлива альтернатива виробництва саме м'ясу тваринного походження. Ми вважаємо, що дані процеси пов'язані з унікальними конкурентними перевагами, які равлики мають для організму людини, включаючи високий вміст різноманітних вітамінів, їх легка засвоюваність, великий вміст білку. Равликівництво, як провідна галузь тваринництва й унікальної господарської діяльності проявляє швидкий прогрес, що можна порівняти з геометричною прогресією. Це свідчить про його велике значення для загального розвитку та процвітання держави. Продовження зростання галузі равликівництва дозволить не лише розширити ринок цих цінних продуктів, а й позитивно позначиться на економіці та сприятиме активній участі у процесі глобалізації, зміцнюючи тим самим міжнародні торговельні зв'язки. Одним із ключових аспектів для стимулювання розвитку галузі равликівництва та її продукції в Україні є впровадження спеціалізованих регулятивних норм у національну нормативно-правову базу [1–7]. На даний час українське законодавство вже включає значну кількість елементів нормативно-правового методу регулювання й актів, спрямованих на регулювання агропродовольчого ринку і продукції тваринництва, які, у загальному розумінні, можуть бути застосовані й до ринку продукції равликівництва. Проте, відзначається відсутність конкретизації цих актів у контексті розвитку ринку равликівництва при встановленні їх особливостей. Відтак, важливим завданням є аналіз та оцінка наявної нормативно-правової бази в Україні, а також розроблення та впровадження нових, спеціалізованих нормативних актів, які б враховували специфіку виробництва равликів і продукції з них і відповідали вимогам розвитку равликівництва. Розширення нормативно-правової бази відносно равликівництва передбачає не лише узгодження існуючих законодавчих актів, але й розроблення спеціалізованих правових інструментів. Важливим кроком в цьому напрямку є визначення юридичного статусу процесу виробництва равликів як об'єктів господарської діяльності та встановлення правових механізмів для їх захисту та ефективного використання. Зокрема, це передбачає розроблення нормативно-правових актів, що стосуються вирощування, збирання, переробки та маркування продукції равликівництва. Такі акти повинні включати вимоги щодо гігієнічних та екологічних стандартів, забезпечення якості та безпеки продукції, а також встановлювати процедури контролю та сертифікації равликів та продукції равликівництва. Крім того, важливо враховувати міжнародний контекст та гармонізувати українську нормативно-правову базу з вимогами та стандартами Європейського Союзу та інших країн, що розвивають равликівництво. Це сприятиме

підвищенню конкурентоспроможності української галузі равликівництва на міжнародному ринку та забезпечить її стабільний розвиток. Впровадження спеціалізованих нормативно-правових актів, які регулюють равликівництво, відіграє вирішальну роль у стимулюванні інноваційного потенціалу галузі. Ці акти мають враховувати прогресивні методи вирощування та управління виробництва равликів та продукції з них, забезпечувати належні стандарти та процедури, сприяти науковим дослідженням й особливо технологічному розвитку. Додатково слід вказати, що важливим аспектом є також створення сприятливих умов для розвитку підприємств з виробництва равликів і підтримка ініціативи в цій сфері. Це може включати надання фінансової підтримки, забезпечення доступу до сучасних технологій та знань, організацію освітніх, консультативних програм. У подальшому, належне регулювання ринку продукції равликівництва сприятиме зміцненню національного агропродовольчого ринку, створенню нових робочих місць, збільшенню валового внутрішнього продукту. Крім того, такі процеси сприятимуть розширенню експортного потенціалу України, забезпечуючи постачання високоякісних равликів і продукції з них, включаючи ікру, на світові ринки. Усе це підтверджує необхідність розвитку і розширення нормативно-правової бази, що визначатиме правові засади та механізми функціонування равликівництва в Україні. Реалізація таких заходів сприятиме створенню стійких фундаментів для успішного розвитку равликівництва, яке має потенціал стати важливою складовою сучасної національної господарської системи та сприяти забезпеченню продовольчої безпеки. Розвиток процесів регулювання равликівництва сприятиме розширенню альтернативних джерел харчування та сприятиме зменшенню екологічного впливу традиційного тваринництва на довкілля. Ураховуючи вищевказані аргументи, необхідним є подальший розвиток равликівництва в Україні та прийняття спеціалізованих нормативно-правових актів, які враховуватимуть специфіку даної галузі та забезпечуватимуть її стабільне функціонування. Важливо активно сприяти впровадженню наукових досліджень, інновацій та технологічного прогресу для равликівництва, що впливатиме на підвищення якості та ефективності галузі [8–13]. Загалом, розвиток равликівництва в Україні має великий потенціал і може стати вагомим рушієм для розвитку сільськогосподарського сектору та підтримки економічного зростання країни. Важливо виробити ефективну стратегію розвитку галузі равликівництва, яка буде підтримуватись належною нормативно-правовою базою та сприятиме її інтеграції на український ринок та до глобальної економічної системи.

Метою статті є дослідження процесів щодо створення сприятливих умов для підприємницької активності в галузі равликівництва шляхом адаптації елементів нормативно-правового методу у процесі регулювання ринку продукції равликівництва в Україні.

Результати

Провівши дослідження в аспекті вивчення нормативно-правової бази виробництва продукції равликівництва в Україні, доцільно відзначити, що галузь потребує суттєвих змін і удосконалення процесів. Нині в Україні спостерігається все більший інтерес до розвитку равликівництва, можливо усвідомлюючи потенціал цього виду сільського господарства для досягнення стабільного доходу та підвищення економічної вигоди для виробників. Одним із ключових елементів нормативно-правової бази на сьогодні є Закон України «Про державну підтримку сільського господарства» від 27.10.2022№ 1877-IV, який встановлює загальні принципи та положення щодо розвитку та підтримки аграрного сектора, включаючи

равликівництво [14]. Цей закон визначає правове підґрунтя для вирощування, збирання та реалізації равликів, а також встановлює вимоги до якості даної продукції і надає можливість здійснювати контроль її відповідності стандартам безпеки та якості. Крім цього, українське законодавство містить інші нормативно-правові акти, які регулюють різні аспекти равликівництва. Наприклад, це постанови та накази Міністерства аграрної політики і продовольства України, які встановлюють конкретні вимоги до умов утримання равликів, їх годівлі, лікування, а також визначають процедуру отримання дозволів на здійснення цієї діяльності. Важливим аспектом нормативно-правової бази є також участь України у міжнародних угодах та впровадження стандартів, пов'язаних із равликівництвом. Важливим аспектом нормативно-правової бази є також участь України у міжнародних угодах та впровадження стандартів, пов'язаних з равликівництвом. Це свідчить про готовність України співпрацювати з міжнародними партнерами та дотримуватися визнаних стандартів у цій сфері. При цьому відзначимо, що Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Всесвітня організація здоров'я (ВОЗ), Європейська комісія, Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) у питаннях розробки та впровадження міжнародних стандартів щодо равликівництва. Це сприяє підвищенню якості продукції, забезпеченню безпеки споживачів та сприяє позиціонуванню України як надійного партнера на міжнародному ринку равликів та равликівництві. Будучи членом міжнародних угод і дотримуючись стандартів, Україна має можливість експортувати свою продукцію в країни-партнери й розширювати свою присутність на світовому ринку. При розгляді нормативно-правової бази равликівництва в Україні важливо відзначити, що останні роки принесли значні зміни і поліпшення в цій галузі. Зараз, на даному етапі економічного розвитку, саме равлики стали цінним ресурсом, що приносить значний прибуток і забезпечує стабільний дохід виробникам. Нині слід розробити також законодавство, щоб визначити правові рамки для вирощування, збирання й обігу равликів, а також встановлювати вимоги до якості продукції, з метою контролю її відповідності стандартам безпеки та якості. Українське законодавство також включає інші нормативно-правові акти, які регулюють різні аспекти равликівництва. Нині активно впроваджуються міжнародні стандарти і принципи в іноземних практиках вирощування та обробки равликів. Це дозволяє гарантувати відповідність продукції міжнародним вимогам і стандартам якості, що робить їх конкурентоспроможними на міжнародному ринку.

При цьому слід вказати, що Україна також приєдналась до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що регулює міжнародну торгівлю равликами. Для галузі важливим є те, що дана угода встановлює механізми контролю та регулювання вивезення та ввезення равликів та їх продуктів, а також сприяє збереженню природних популяцій цих тварин. Завдяки цьому, українські виробники можуть здійснювати міжнародну торгівлю равликами відповідно до встановлених правил і норм.

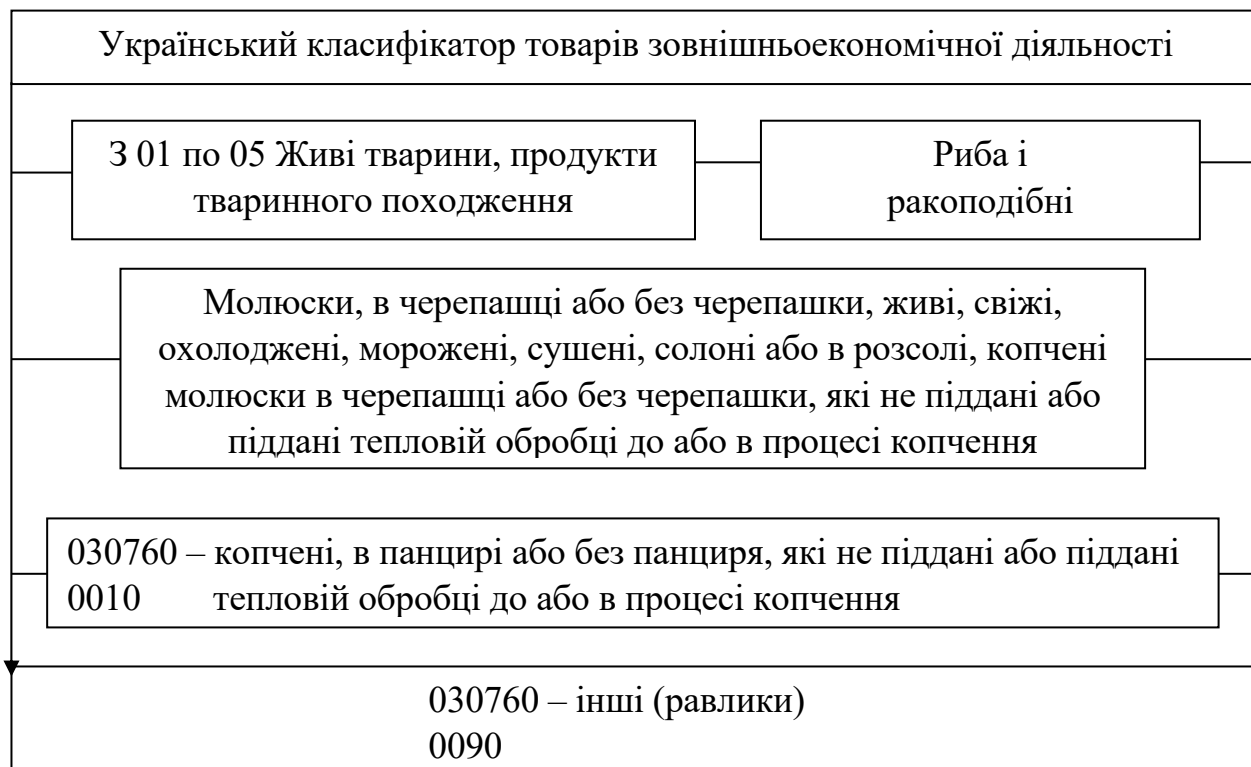
Україна активно сприяє розвитку національних стандартів і систем сертифікації в галузі равликівництва. Виробники равликів мають можливість отримати сертифікати якості, які підтверджують відповідність їхньої продукції стандартам безпеки та якості. Це сприяє забезпеченню довіри споживачів і відкриває нові можливості для розвитку експорту равликів та їх продукції.

Національна нормативно-правова база також підтримує розвиток равликівництва шляхом створення сприятливих умов для фермерів і підприємців. Україна реалізує програми підтримки, які надають фінансову допомогу, консультації та інші ресурси для розвитку равликівництва. Це сприяє залученню нових гравців до галузі та збільшенню обсягів вирощування равликів. Крім того, важливо щоб і уряд активно сприяв

науковим дослідженням та інноваціям в рамках равликівництва. Це дало б можливість покращити технології вирощування та обробки равликів, а також розробку нових продуктів на основі равликів.

Завдяки науковим дослідженням в галузі харчування та медицини, равлики отримують все більше визнання як цінний джерело білка, вітамінів та мінералів, що робить їх популярними у різних галузях.

Також важливо відзначити, що в системі Українського класифікатора товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) равлики класифікуються під кодом 0307, що визначається як «Равлики, крім морських». Ця класифікація свідчить про те, що равлики відносяться до категорії тваринництва. Початок коду 03 в класифікаторі відноситься до секції «Риба і ракоподібні», що підкреслює схожість равликів з цими видами організмів. Крім того, в Класифікаторі видів економічної діяльності (КВЕД) равлики також розміщуються в розділі тваринництва за кодом 01.49, де клас 01.4 спеціально відведений для тваринництва. Це свідчить про включення равликів до сфери регулювання, що стосується тваринництва загалом. Зважаючи на ці класифікаційні аспекти, можна стверджувати, що до регулювання ринку равликівництва відносяться закони, що стосуються тваринництва. Для забезпечення розвитку і стабільності равликівництва в Україні необхідно розробити спеціалізовані нормативні акти, які враховуватимуть особливості утримання, розведення та регулювання равликівництва. Це дозволить забезпечити ефективне функціонування галузі та сприятиме підвищенню якості та безпеки равликової продукції, сприяючи розвитку вітчизняного та міжнародного ринків равликів.

Рис. 1. Позиціонування равликівництва за кодами Українського класифікатора товарів зовнішньоекономічної діяльності

Джерело: дані Українського класифікатора товарів зовнішньоекономічної діяльності

Ефективне використання нормативно-правової бази розвитку галузі равликівництва спонукає до впровадження системного контролю, впровадження механізмів моніторингу та дотримання встановлених правил і стандартів. Перш за все, це потрібно для забезпечення сталого розвитку галузі, збереження довіри споживачів до продукції равликівництва та подальший розвиток галузі українського равликівництва як важливого сектору сільського господарства. Тому удосконалення нормативно-правової бази є фундаментом успішного розвитку галузі і сприяє створенню умов для екологічно чистої, якісної та конкурентоспроможної продукції равликівництва.

Держава відіграє вагомую роль у регулюванні розвитку равликівництва в Україні. Однак, варто відзначити, що існуючі законодавчі акти недостатньо уваги приділяють цій галузі. Незважаючи на це, є деякі правові норми, які відносяться до тваринництва, оскільки равлики класифікуються як тварини. Крім того, аспекти екологічної та санітарно-епідеміологічної безпеки також можуть мати відношення до равликівництва. Серед таких законів варто відзначити: Закон України № 3447-IV від 21.02.2006 «Про захист тварин від жорстокого поводження» [1] (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 27, ст.230); Закон України № 2894-III «Про тваринний світ» [2] (2894-14). (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 14, ст.97); Закон України № 1264-XII «Про охорону навколишнього природного середовища» [3] (1264-12). (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст.546); Закон України № 2498-XII від 25.06.1992 «Про ветеринарну медицину» [4] (2498-12). (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 36, ст.531); Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4004-XII «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [5]. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст.218); Закон України 1645-III «Про захист населення від інфекційних хвороб» [6]. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 29, ст. 228); Закон України № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [7]. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 19, ст. 98); Митний кодекс України № 4495-VI. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552); Закон України № 2042-VIII «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 31, ст.343).

Маємо відзначити, що в Україні відсутні спеціальні нормативно-правові акти, які би регулювали даний сектор равликівництва. Проте, для поліпшення регулювання цієї галузі важливо адаптувати існуюче законодавство, звертаючи увагу на особливості цього швидко розвиваючого сектора, який потребує спеціальної уваги.

Тому з метою вдосконалення підходів до регулювання равликівництва, необхідно вжити наступні заходи з метою: а) розробки спеціалізованого законодавства в Україні й створення відповідного закону, який визначатиме правила для виробництва та поставку на ринок продукції равликівництва. Цей закон має включати визначення равликів та їх класифікацію, норми для умов утримання, гігієни, ветеринарного контролю та інших аспектів, пов'язаних із равликівництвом; б) встановлення стандартів якості та безпеки й розробка нормативних актів, які встановлюватимуть стандарти якості та безпеки для равликів та продукції равликівництва з них. Це включає контроль за умовами утримання, харчуванням, генетичною безпекою, а також забезпеченням відсутності вірусних і паразитарних захворювань; в) розвиток системи моніторингу. Створення системи моніторингу галузі равликівництва, яка буде спостерігати за станом популяції равликів, рівнем захворюваності та виявленням нових шкідників. Це дозволить своєчасно реагувати на можливі загрози та вживати необхідні заходи для їх контролю. Також важливим є підвищення кваліфікації фахівців.

Забезпечення надійної системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців є необхідним для ефективного регулювання равликівництва в Україні. Це включає надання актуальних знань з біології равликів, їх генетики, фізіології, ветеринарних аспектів та методів контролю шкідників.

Тож успішне регулювання розвитку ринку равликівництва в Україні передбачає впровадження загальноприйнятих й ефективних норм, які б сприяли стабільному та економічно вигідному розвитку цієї галузі. Необхідно звернути увагу на прийняття виконання раніше згаданих заходів, що забезпечать ефективний контроль над равликами. Такий підхід не лише забезпечить безпеку та якість продукції, але й збереже екосистему в цілому.

Держава володіє інструментарієм та має значну відповідальність у регулюванні цієї галузі, оскільки її вплив може суттєво сприяти створенню сприятливих умов для розвитку равликівництва та утворенню належних стандартів безпеки продукції.

Досягнення поставлених цілей потребує активної співпраці між урядом, науковими установами, сільськогосподарськими підприємствами та виробниками равликопродукції. Необхідно розробити спеціальні програми та проекти, спрямовані на підтримку і розвиток равликівництва, включаючи фінансову підтримку, консультації та навчання фахівців, а також створення необхідної інфраструктури для вирощування та переробки продукції.

Прийняття законодавства та виконання заходів щодо регулювання равликівництва є важливими кроками, які сприятимуть сталому та ефективному розвитку цієї галузі в Україні. Ці кроки мають потенціал зміцнити контроль над виробництвом продукції равликівництва, підвищити якість та безпеку продукції равликівництва, а також зберегти біорізноманіття та екологічну рівновагу. Додатково, вони сприятимуть привабливості цієї галузі для інвестицій та розвитку нових ринків як в Україні, так і на міжнародному рівні. Шлях до сталого та ефективного розвитку галузі равликівництва полягає в узгодженому зусиллі державних органів, наукових установ, підприємств та виробників, спрямованому на впровадження відповідного законодавства та заходів регулювання.

Україна має всі можливості, щоб приділити належну увагу розвитку равликівництва, створити сприятливі умови для підприємницької активності у цій галузі, а також забезпечити належну підтримку та стимулювання ініціативних підприємців, що бажають зайнятися виробництвом продукції равликівництва і поставкою її продукції на ринок. Для досягнення цих цілей необхідно спрямувати зусилля на розробку програм підтримки, надання фінансових ініціатив, навчання й консультування майбутніх підприємців у сфері равликівництва. Паралельно з цим, важливо активно співпрацювати з науковими установами та дослідницькими центрами для проведення досліджень з метою вдосконалення технологій, розробки нових гібридів равликів, вдосконалення умов утримання та годівлі. Така наукова підтримка сприятиме досягненню високої якості продукції та підвищенню конкурентоспроможності українського равликівництва на світовому ринку. Безумовно, успіх розвитку ринку продукції равликівництва залежатиме від комплексного підходу та співпраці всіх зацікавлених сторін, зокрема підприємців, науковців, споживачів і держави.

Висновки

У даній статті було детально розглянуто низку важливих аспектів, пов'язаних із регулюванням розвитку равликівництва в Україні. Результати дослідження показали, що равлики класифікуються як тварини і підпадають під відповідні коди в УКТ ЗЕД та КВЕД. Наголошено на важливості розробки спеціалізованих нормативно-правових

актів, які б враховували специфіку галузі равликівництва та забезпечували ефективне регулювання процесів виробництва продукції. Аналіз показав, що поточна відсутність конкретизації нормативно-правових актів у сфері равликівництва вимагає розробки спеціалізованих норм, що створить сприятливі умови для сталого розвитку досить перспективної галузі.

Зростання виробництва равликів в Україні дає потенціал цій галузі стати ваговою складовою сучасної господарської системи. Оптимізація нормативно-правової бази та створення сприятливих умов для підприємницької активності у цій галузі сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності українського равликівництва на міжнародному ринку, сприяючи забезпеченню харчової безпеки та розвитку економіки країни.

З метою подальшого розвитку равликівництва в Україні, необхідно активізувати співпрацю між державними органами, науковими установами, агропромисловими підприємствами та підприємцями, що займаються виробництвом продукції з равликів. Розвиток равликівництва спонукає до застосування інтегрованого підходу, включаючи наукові дослідження, технологічний прогрес, підвищення кваліфікації фахівців і популяризацію цієї галузі серед населення та молоді. Особлива увага повинна бути приділена розробці інноваційних методів вирощування та управління равликами, включаючи оптимальні умови утримання, годівлю, генетичне вдосконалення та лікування. Необхідно сприяти обміну досвідом та передачі економічних і технологічних знань між фахівцями, проводити науково-практичні конференції та семінари, що сприятимуть прогресу в галузі равликівництва.

Створення високоякісних равликових продуктів забезпечить задоволення попиту на світовому ринку та підвищення престижу українських равликів. Крім того, розвиток равликівництва сприятиме збереженню біорізноманіття та сталому використанню природних ресурсів. Вирощування равликів є екологічно чистим видом тваринництва, оскільки вони вимагають мінімального використання хімічних добрив та пестицидів. Це сприяє збереженню ґрунтового покриву та підтримці екосистеми.

Таким чином, розвиток равликівництва в Україні відкриває широкі перспективи для підприємництва, забезпечення харчової безпеки та підвищення економічного потенціалу країни. Це створить нові можливості для зайнятості та підвищення життєвого рівня мешканців сільських районів.

Равликівництво може стати однією з сучасних та інноваційних галузей, що сприятиме розвитку України як сильної аграрної держави. Розвиток равликівництва в Україні сприятиме створенню конкурентних умов для галузі на міжнародному ринку, що є важливим для прийняття обґрунтованих рішень урядом та зацікавленими сторонами. Це підтримає диверсифікацію аграрного сектору, забезпечить нові робочі місця та приверне інвестиції до сільськогосподарського сектору. Розвиток равликівництва також сприятиме збалансованому використанню природних ресурсів, зменшенню негативного впливу на довкілля та збереженню біорізноманіття. Для досягнення повного потенціалу равликівництва в Україні необхідна системна підтримка від уряду, наукових установ, аграрних організацій та підприємців. Комплексні програми та стратегії розвитку мають бути розроблені для підвищення якості продукції равликівництва, вдосконалення технологій вирощування та забезпечення дотримання вимог якості та безпеки. Розвиток галузі равликівництва є важливим кроком для розширення аграрного сектору України та забезпечення сталого розвитку. Подальша підтримка цієї галузі та створення сприятливих умов для підприємництва сприятимуть зміцненню економіки країни, підвищенню експортного потенціалу галузі равликівництва та забезпечення продовольчої безпеки на внутрішньому та міжнародному рівнях.

Список використаних джерел

1. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21.02.2006 № 3447-IV. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 27. С. 230.
2. Про тваринний світ: Закон України від 08.05.2021 № 2894-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 14. С. 97.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 19.05.2023 № 1264-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. С. 546.
4. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 № 2498-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 36. С. 531.
5. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994. № 4004-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 27. С. 218.
6. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 31.03.2023 № 1645-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 29. С. 228.
7. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 31.03.2023 № 771/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 19. С. 98.
8. Вдовенко Н. М., Наконечна К. В. Особливості структурних змін в економіці України. Економіка АПК. 2018. № 9. С. 56–61.
9. Котелевець Д. О. Механізм державного регулювання економіки: сутнісний вимір. Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету. 2022. № 11–12. С. 41–49.
10. Вдовенко Н., Хижняк Ю. Сучасна парадигма регулювання розвитку галузей аграрного сектору в умовах глобального дефіциту продовольства. Science Rise. 2015. № 2/3 (7). С. 20–26.
11. Vdovenko N. M. Mechanisms of regulatory policy application in agriculture. Economic Annals-XXI. 2015. № 5–6. С. 53–56. DOI: <http://dx.doi.org/10.21003/ea>
12. Вдовенко Н. М. Методологізація галузевого державного управління на шляху адаптації економіки до умов та вимог Європейського Союзу. ScienceRise. 2015. № 5/3 (10). С. 39–44.
13. Маргасова В. Г. Досвід регулювання ринку продукції равликівництва в США та можливості його реалізації в Україні. Науковий вісник Полісся. № 2 (25). 2022. С. 6–19. DOI:10.25140/2410-9576-2022-2(25)-6-19